

נראדה אור

פרשת ויחי תשפ"ג

גליין קנד שנה ד

באור רבוה"ק מלעכוויטש קוידענע

{ שניני אור }

עומדים אנו בפתח הימים המסוגלים לתיקון ותשובה – ימי השובבים הבעל"ט, כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א מבאר בשיחותיו שבכל זמן מקודש ונעלה נדרשת תשומת לב לנצל את קדושת הזמן וסגולותיו, כדי שלא יעבור עלינו כזמן של מה בכך. אכן תשומת לב מיוחדת נדרשת בימי השובבים לחיות עם סגולת הזמן ולנצלו כראוי.

כי בעוד שבשאר מועדים וזמנים כל צורת היום משתנית וישראל עסוקים במצוות היום, כך שלא קשה לזכור שאין זה יום רגיל, הרי שבימי השובבים נותרת שגרת החיים בדיוק כשהיתה, כך שיכול אדם לעבור את ששת שבועות השובבים בלא לזכור כמעט שבתקופה מיוחדת עסקינן...

רוב נוסף קיים בקושי לנצל כראוי ימים אלו – בשאר מועדים וזמנים ברורה לנו מהי עבודתנו – תפלת יו"ט סעודת יו"ט מצות היום, כך גם די ברורה המטרה בכל העבודה – במעט התבוננות מבינים שיו"ט הוא יום של אהבה ושמחה וכו'. אבל בימי השובבים התפקיד לא ברור – אלו בלימוד אלו בתהלים ואלו בתענית. ומשהתפקיד אינו ברור גם המטרה מטושטשת – לאן חותרים במשך כל התקופה.

מעשיה נאה שמעתי השבוע מאת הגה"ח ר' משה יוסף אלבוים על אחד מחשובי חסידי ליובאוויטש הר"ר ישראל נח בליניצקי שישב פעם בהתוועדות חסידים, וכטוב לבו במשקה אמר, הלא יודעים אנחנו שגדולי הדור יצאו נגד מאשין מצות – מצות מכונה, כך גם ציצית מכונה אינה מקובלת על דעתם, במדה זו לכל הפחות יש גם למחות על מאשין חסידים...

מאשין חסידים – כאלו הפועלים כמכונה, כשצריך להתפלל מתפללים כשצריך לרקוד ורקדים, הכל לפי הספר אבל ללא שום חיבור פנימי. כפי שנלחמו במאשין מצות בכל תוקף יש להלחם בכל תוקף במאשין חסידים – סיים החסיד דברו.

מסר חד ואמיתי הנוגע לעניינים רבים בעבודת ה', וביותר בעבודת ימי השובבים שרבים העוסקים בה אינם ברורים די במשמעות הימים, אלא שמנהג רבותיהם – קהלותיהם בידיהם.

פשיטא שאין מטרת דברנו לקרר את העוסקים בעבודת הקודש בימי התשובה, אדרבה – כאשר נתבונן מעט במהות הימים שנועדו לתיקון ותשובה, נבין נכונה לאיזו מתנה זוכים אנו בתקופה זו – לתקן בנפשנו פגמים שלא קל לנקותם, או אז נמצא טעם אמיתי בעבודת השובבים, ביגיעת התורה ובכל דבר אחר המסוגל לטהרה ותשובה. ומשנמצא טעם פנימי בכך נזכור את מעלת התקופה למרות שמבחוץ היא לא נראית שונה, מעצמנו נדרוש כיצד לנצל אותה באופן המועיל לטוב לנו.

{ זכרות קודש }

תקות היהודי לבוראו מתוך ההסתר

בגשמיות וברוחניות נתעוררו בתשוקה עצומה להשם יתברך, ומתוך תשוקתם שמו בה' כל תקותם ועוקו אליו מעומק לבם להוציאם משפלותם ולקרנם אליו. לתכלית זו הוצרכו להשתעבד בעבודה קשה בשפלות עצומה, כדי שיבוא לתשוקה ורצון אמיתי להשם יתברך שנתעורר דוקא מתוך קושי והסתר כענין ליכא נהורא אלא דנפיק מגו חסוכא. כי דוקא על ידי התשוקה והתקוה בעומק הלב היו יכולים להוציא נצוצות הקדושה מעומק השפלות, ונמשך בנפשם זיכוך וטהרה עד שהיו ראויים לקבל תורה.

בדרך זו בכל איש יהודי כאשר פגם במעשיו והמשיך בנפשו היפך הקדושה ל"ע, ובבאר היטב (א"ח תקנא, סק"א) איתא שכל תורה ומצות שמקיים האדם קודם שנטהר מעוונותיו, לא די שאינו מוסיף על ידם כח בקדושה אלא שמוסיף כח וכו'. על כן עצתו על ידי שמתבונן בעצמו ומכיר גודל שפלותו, ודייקא מתוך החושך והריחוק נתעורר ברצון ותשוקה להשם יתברך ושם בה' תקותו להוציאו מגלותו, על ידי זה מתקן אשר פגם וממשיך על נפשו טהרה וקדושה.

בכל דבר יש לקוות לישועת ה'

זהו ביאור המדרש הכל בקווי שבכל מצב ובכל ענין יש לקוות ולצפות להשם יתברך, יסורין בקווי, שמתוך היסורים והקושי מתעורר לקוות לישועת הבורא כדכתיב 'אף אורח משפטיך קויון'. קדושת ה' בקווי, שתמיד יש ליהודי להרגיש בנפשו מתי יבוא לידי ואקיימה למסור נפשו על קדושת השם. זכות אבות בקווי, שברצותו שתעמוד לו זכות אבות יש לו לקוות על זה להשם יתברך. וכן תאוותו של עוה"ב וחניניה וסליחה, ישיג דוקא על ידי שיקוה להשם יתברך לקבלם. ובדרך זו צריכה להיות בקשת כל הצרכים בתפלה בברכות אתה חונן השיבנו סליחה גאולה וכו', באופן ששם מבטחו בהשם יתברך ומקוה לו להושיענו.

וסיום דברי המדרש לפי שהיה יעקב אבינו רואה אותו וסובר בו שגאולה מגעת בימיו, כיון שראה שמת מיד אמר לישועתך קוית ה'. שכאשר מתמהמה זמן הגאולה ונמשך הסתר הגלות יש לקוות לישועת ה', כי תכלית הירידה וההסתר בכל ענין שהוא לעורר באדם תקוה להשם יתברך, ובכל ענין שנצרך לאדם ונחסר לו יש לו לשים תקותו בהשם יתברך למלא חסרונו. בדרך זו יש להיות עבודת ימי השובבים שבכל ענין שמתחזק הן בסור מרע והן בעשה טוב וביותר ביגיעת התורה ברציפות, שיהא הכל מתוך תשוקה ותקוה להשם יתברך לטהרו ולקדשו.

המשך בעמוד הבא <<<

ויקרא יעקב אל בניו ויאמר האספו ואגידה לכם את אשר יקרא אתכם באחרית הימים (מט, א).

ברש"י בקש לגלות את הקץ ונסתלקה ממנו שכינה והתחיל אומר דברים אחרים.

יש לבאר כאשר אסף יעקב את בניו לגלות את הקץ ולא גילה כי נסתלקה ממנו שכינה, מה טעם אמירתו להם דברים אחרים שמתחלה לא היה בדעתו לומר.

כי ממנו תקוה

אח"כ כתיב (שם טו, יח) 'דן ידין עמו כאחד שבטי ישראל, יהי דן נחש עלי דרך' וגו', לישועתך קוית ה'. ובמדרש (ב"ר צה, יד) אמר רבי יצחק הכל בקווי, יסורין בקווי קדושת השם בקווי זכות אבות בקווי תאוותו של עולם הבא בקווי, יסורין הה"ד (ישעיהו כו, ח) 'אף אורח משפטיך ה' קויון' אלו יסורין, 'לשמך' זו קדושת השם 'ולזכרך' זו זכות אבות 'תאות נפש' זו תאוותו של עוה"ב חנינה בקווי וכו' סליחה בקווי וכו'. לפי שהיה יעקב אבינו רואה אותו (שמעון הגיבור שנלחם בפלשתים) וסובר בו שגאולה מגעת בימיו, כיון שראה שמת מיד אמר לישועתך קוית ה'.

הנה באים לקראתנו ימי השובבים שהמה ימים גדולים שכל אחד יכול להיות כאבן השואבת, להוציא נצוצות הקדושה מעמקי הקלי' ולהשיבם לקדושה. כי בימים אלו קוראים פרשיות גלות וגאולת מצרים, והקריאה מעוררת הזמן ונותנת כח בכל איש יהודי לצאת ממצריו ולהיכנס לקדושה.

והנה בני ישראל ירדו למצרים אחר שנפלו שם נצוצי הקדושה מחמת מעשי הדורות הקודמים, ועל ידי שעבודם במצרים בעבודת פרך בחומר ובלבנים הוציאו נצוצות הקדושה מעמקי הקלי' עד שעשאוה כמצולה שאין בה דגים. אמנם יש לבאר מאחר שתכלית היותם במצרים היתה להעלות חלקי הקדושה למקומם, לכאורה היו יכולים לעשות זאת על ידי שיושפע בהם דעת דקדושה ויעבדו את יוצרם בדעת ובהשגה ככל שהיה שייך קודם קבלת התורה ובעבודתם יוציאו הנצוצות מהקלי', ולמאי נצרך שישתעבדו בהם מצרים בכל עבודתם אשר עבדו בהם בפרך.

תכלית הקושי שיקו ויצפו ליוצרים

ביאור הענין דכתיב (שמות ג, כג) 'ויהי בימים הרבים ההם וימת מלך מצרים ויאנחו בני ישראל מן העבודה ויזעקו ותעל שועתם אל האלקים מן העבודה', שמתוך ההסתר והחשכות

כי חיים הם למוצאיהם

ויהי אחרי הדברים האלה ויאמר ליוסף הנה אביך חולה וגו' (מח, א).

בחזקוני מביא מפרקי דר"א (פ"ב) מיום שנבראו שמים וארץ לא היה אדם חולה, אלא אם היה בדרך או בשוק היה עוטש והיתה נשמתו יוצאת מנחיריו, עד שבא יעקב אבינו בקש על זאת רחמים שיחלה קודם מיתתו כדי שיוכל לצוות לביתו. וכאשר נחלה יעקב שמעו הדברים כל מלכי הארץ ותמהו שלא היה כמותו מיום שנבראו שמים וארץ. לפיכך חייב אדם לומר בעטשתו חיים שנהפך המות הזה לאור וכו'.

במפרשים איתא שמכאן המנהג לומר אסותא לחיבירו בשעה שמתעטש, ובגמ' ברכות (גג) איתא של בית רבן גמליאל לא היו אומרים מרפא בביהמ"ד מפני ביטול ביהמ"ד.

יש לברר דאיתא בגמרא (שבת ל) אמר דוד לפני הקב"ה רבש"ע הודיעני ה' קצ" (תהלים לט, ה) אמר לו גזרה היא מלפני שאין מודיעין קצו של בשר ודם, ומדת ימי מה היא גזרה היא מלפני שאין מודיעין מדת ימיו של אדם, ואדעה מה חל אני [באיה יום אני חל ובטל מן העולם - רש"י] אמר לו בשבת תמות וכו'. ומאז היה דוד עוסק בתורה בכל יום השבת, כי התורה מגינה ממלאך המות.

לפי זה יש לומר שהעיטוש בביהמ"ד לא היה בו משום חשש מיתה כי עסק התורה מגן ממלאך המות, ומה שאמרו שהיה אדם מתעטש ומת לא מיירי בעיטוש בביהמ"ד, כמדויק בלשון הפרקי דר"א אם היה בדרך או בשוק היה עוטש וכו', אבל בביהמ"ד אין חשש מיתה. לכן של בית רבן גמליאל לא היו אומרים מרפא בביהמ"ד כי מעולם לא היו מתים בעיטוש בביהמ"ד.

בדברי הפרקי דר"א מיושב שפיר לשון הכתוב ויאמר ליוסף הנה אביך חולה, והרי איתא בחז"ל (ספרי במדבר יח, ח) הנה הוא לשון שמחה ומה שמחה יש כאן, אלא שהיתה השמחה שנחלה קודם מיתתו מה שלא היה מעולם.

כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א, ויחי תשע"ה, קידושא רבא

הוא בקדושתו מתחלתו ועד סופו

הרה"ק משינאווא ז"ע אמר שאביו הרה"ק מצאנו ז"ע אמר לו שיש לו ליהרר בכבוד אחיו הצעירים, כי נולדו לעת זקנותו בעת שהיה בדרגה עליונה יותר בקדושתו.

בזה יש לברר הכתובים (מח, ד) וישלח ישראל את ימינו וישם אל ראש אפרים ואת שמאלו על ראש מנשה וגו', וכיון שסבר יוסף שיעקב מחשיב יותר את אפרים מחמת שנוגד מאוחר ממנשה בעת שהיה יוסף מקודש יותר, ויאמר יוסף אל אביו לא כן אבי' (שם יח), שאין להחשיב את אפרים יותר מטעם זה כי בלידת מנשה כבר היה בשלמות הקדושה והזכוכ כבלידת אפרים, וא"כ יש להחשיב יותר את מנשה מחמת היותו בכור - כי זה הבכור שים ימינך על ראשו.

וימאן אביו ויאמר ידעתי בני ידעתי (שם, ט) ובמדרש (ע"י זזה"ק ויחי רכב) ידעתי שלא חטאת באשת פוטיפר, והרי אתה מתחלתך שלם בקדושתך בלא שום פגם. והטעם שהנני מחשיב יותר את אפרים אינו כדרך שאתה סבור, אלא מחמת אשר אחיו הקטן גדל ממנו וזרעו יהיה מלא הגוים.

כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א, ויחי תשפ"ב, סעודת צפרא דשבתא

קחם נא אלי

בתחילת הנהגת מרן אדמו"ר הזקן זי"ע הלך שמעו בכל הגלילות, והחסידיים אשר בעיירה קאחינוב אשר בגלילות וויטעבסק גמרו אומר להתקשר אליו אם יראו אצלו סימן שנפשם קשורה בנפשו. נסעו יחדיו קבוצה מחשובי העדה ובאו לבקר בהיכלו, מהשציגו עצמם לפניו כבני קאחינוב, אמר להם: קאחינוב היא נוטריקון - קחם נא אלי ואברכם (מח, ט). אחר הדברים האלה, הסתלקו מן הספק ועשו להם רב, התדבקו בו בכל לבם ונפשמם.

חבל לשארית (עמי ערה)

תלמיד חכם צריך לנקום בלי הנאה עצמית

דן ידן עמו וכו', יהי דן נחש עלי דרך וכו' (מט, טז - ז).

על פי מה שאמרו רז"ל (יומא כג) כל תלמיד חכם שאינו נוקם ונוטר כנחש אינו תלמיד חכם, ואמרו המפרשים (ע"י שפתי צדיקים - דינוב' פר' קדושים בשם הבעש"ט) מאי שנא כנחש, על פי מה שאמרו רז"ל (תענית ח) לעתיד מתקבצים כל החיות אצל הנחש ואומרים לו, ארי דורס ואוכל, זאב טורף ואוכל, אבל אתה מה הנאה יש לך, כי הנחש אינו אוכל ואין לו שום הנאה מה שנושך לאחד.

וזהו אחרי שידן ידן עמו היינו בחינת תלמיד חכם, לכן יהי דן נחש, היינו שלא יהיה לו שום פניה לעצמו לטובתו ולהנאתו, רק נוקם ונוטר כנחש בלי שום פניות עצמיות, כמו 'הנושך עקבי סוס' וממילא יפול ורכבו אחור, אבל להרוכב אינו עושה כלום.

ואמרו חז"ל (שבת קמט): כל שחבירו נענש על ידו אין מכניסין אותו במחיצתו של הקדוש ברוך הוא, ואולי יש בזה אופן מוסר דין לשמים אשר חס ושלום הוא נענש תחילה (ר"ה טז), לזה אמר 'לישועתך קויתי ה' (שם פסוק יח). ודפח"ח ושי"י.

אמרי יעקב (הרע"ז)

>>> המשך דברות קודש' מעמוד הקודם

יעקב אבינו גילה מהו תכלית ההסתר

זהו ביאור דברי רש"י בקש לגלות את הקץ, שבראות יעקב גדול החושך וההסתר בזמן הגלות בקש להמשיך הארה מזמן קץ הגאולה בעת שלא יהא שום מחיצה והסתר. ונסתלקה ממנו שכונה והבין מזה שרצונו יתברך שתהא הגלות דוקא בתוקף החושך וההסתר, לכן התחיל לומר דברים אחרים שאמרו לבניו 'לישועתך קויתי ה' שתכלית הקושי וההסתר להתעורר בתקוה לישועת ה'. זהו תכלית הקושי והיסורים הן בגשמיות ל"ע והן ברוחניות כאשר נחשך לבו ואינו מרגיש קרבת יוצרו, שיבוא על ידי זה לתשוקה וקווי להשם יתברך ובה יעלה במעלות העבודה. והנה אף שאין הקב"ה בא בטרוניא עם בריותיו וכל אחד נדרש ממנו לעמוד בנסינותיו כפי כחות נפשו, אבל להשתוקק ולקוות להשם יתברך הלא יכול כל אחד. ומה תשובה תהא בפיו כאשר ישאלוהו מדוע לא היתה לו תשוקה ורצון לזכות לקרבת ה' ולהרגיש אורו יתברך המחיה כל העולם.

יעזור השם יתברך שזוכה לתשוקה ותקוה אמיתית להשם יתברך, ויקבץ כבר הקב"ה כל התשוקות והרצונות של כל ישראל מכל העולם שמשותקים ומצפים לו. ובאו האובדים בארץ אשור והנדחים בארץ מצרים והשתחוו לה' - בביטול גמור בהר הקודש בירושלים, בביאת משיח צדקנו במהרה בימינו.

ויחי תשע"ג, רעוא דרעיון

אמירת 'ברוך שם כבוד מלכותו' בהזכרת שם שמים לבטלה ובברכה שאינה צריכה

כתב הרמב"ם (הלכות ברכות פ"ד, ה"ג) נטל אוכל ובירך עליו ונפל מידו ונשרף או שטפו נהר נטל אחר וחזר ומברך עליו א"ע פ"ש שהוא מאותו המין, וצריך לומר ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד על ברכה ראשונה כדי שלא להוציא שם שמים לבטלה.

ובהלכות שבועות (פ"ב, ה"א) כתב אם טעה הלשון והוציא שם לבטלה ימהר מיד וישבח ויפאר ויהדר לו כדי שלא יזכר לבטלה, כיצד אמר ה' אומר ברוך הוא לעולם ועד או גדול הוא ומהולל מאד וכיוצא בזה כדי שלא יהא לבטלה.

ויש לדייק מדוע בהלכות שבועות לגבי הזכרת שם שמים לבטלה דייק הרמב"ם לכתוב ימהר מיד וכו' כדי שלא יזכר לבטלה, משא"כ לגבי ברכה שאינה צריכה שלא הזכיר ענין מהירות באמירת בשכמל"ו.

ובמגן אברהם (ס"ו, רטו, סק"ו) כתב דדעת הרמב"ם דאיסור ברכה שאינה צריכה היא מדאורייתא. אכן בחזון איש (הלכות ר"ה סי' קלז, ה-ו) נחלק עליו וס"ל בדעת הרמב"ם דברכה שאינה צריכה אינה אסורה אלא מדרבנן, ומדאורייתא אין האיסור אלא במוציא שם שמים לבטלה אבל המהלל ומודה את ה' בדרך הודאה אינו אסור מן התורה.

והא דתיקנו לומר בשכמל"ו אחר ברכה שאינה צריכה, אף דלכאורה אינו מתקן בזה כלום, דבשלמא מי שהזכיר את השם לבטלה כשיוסיף ויאמר ברוך הוא לעולם ועד וכיו"ב מתקן אמירתו ע"י שמוסיף דברי שבח בדרך הודאה. אבל המברך ברכה שאי"צ הלא תחילת אמירתו הוא בלשון שבח, ואף שרבנן אסרוהו מ"מ מה מתקן באמירתו בשכמל"ו.

ומבאר החזו"א דזהו תקנה דרבנן ללמד איסור ברכה שאי"צ ולהחשיבו כמוציא שם שמים לבטלה, וע"י שירגיל האדם עצמו לומר בשכמל"ו אחר אמירת ברכה שאי"צ כמו במזכיר ש"ש לבטלה, ילמד בנפשו את חומר האיסור ולא יבוא לזלזל באיסור דרבנן זה.

לפי זה אתי שפיר מה ששינה הרמב"ם לשונו דדייקא לגבי מוציא ש"ש לבטלה הזכיר שימהר מיד וישבח ויפאר, כי באמירתו דברי שבח והודאה מתקן בזה האיסור, משא"כ לגבי ברכה שאי"צ שבאמירתו בשכמל"ו אינו מתקן האיסור דרבנן וכל עיקר התקנה היתה רק כדי שילמד חומר האיסור מכאן ולהבא ע"י ההרגל לומר בשכמל"ו כמו במזכיר ש"ש לבטלה, על כן אין ענין שימהר מיד לומר, אלא כל זמן שעוסק עדיין באותו ענין יאמר בשכמל"ו.

כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א, ויחי תשע"ט - ליל שב"ק בדרך

הולך ואור

עיונים לאור דברי ב"ק מרן אדמו"ר שליט"א

עבודת התפלה

ונשלמה פרים שפתינו - הכוונה הפנימית באמירת סדר הקרבנות

מאמר א

בסייעתא דשמיא אחר העיון בסוגיות הכנה לתפלה, הנחת תפילין ופרשת העקדה, ניכנס לעולמה של תפלה עצמה.

התפלה נפתחת בדברים נשגבים ונוראים שתיקנו חז"ל להתבונן על מהותנו בעולם, יראת שמים, תפלה בזכותו ית"ש בלבד, אמונה במציאות ואחדות השי"ת, זכייתנו להיות עבדי השי"ת ולעסוק בתורתו, בקשת יחוד שמו עלינו בגלוי בעולם הזה ובעולם הבא, הרמת קרן התורה והרמת קרן ישראל. לאחר מכן מתחילים אנו בעיקר גדול בתפלה שהיא פרשת הקרבנות.

חשיבות מיוחדת יש לה לאמירת הקרבנות, גילו לנו חז"ל שאפילו בזמן הזה, שלדאבון הלב אין לנו לא כהנים בעבודתם ולא לויים בדוכנם וישראל במעמדם, מכל מקום יש לנו את כוחה של פה, 'ונשלמה פרים שפתינו' דורשים חכמינו שבגלות המור, בעת שאין בידנו לעלות וליראות בפועל, הרי שבפינו אנו מעלים ריה ניהוח להשי"ת ממש כאילו הקרבנו קרבן התמיד.

הלא דבר הוא! יש להתבונן מדוע דווקא הקרבנות יש להם מעין 'ממלא מקום' באמירה ולימוד, במה שונה מצוות הקרבת קרבן תמיד ממצוות עליה לרגל, או ממצוות רבות אחרות שגם הם בעקבות הגלות המר אנוסים אנו מלקיימם, ולא ראינו שתקנו לנו חז"ל אמירה במקומם, ואף במקומות שתקנו אמירה לא ראינו שנחשבת היא כאילו עשינו המצווה בפועל, ורק זכרון לדבר הם.

בכדי להבין עבודתנו מדי יום פעמיים - שחרית ובין הערבים באמירת סדר הקרבנות, יש ללמוד ולהעמיק ראשית במהות מצוות הקרבנות שזכינו להקריבם בזמן הבית ומשם נבין ונשכיל את עבודתנו בזמן הזה בעומק הגלות המר.

ראשית נפתח בביאור מצוות קרבן חטאת ואשם, על אף שפסוקים אלו לא נאמרים מידי יום מהטעם שיתבאר בפנים המאמר, אך הבנת מהות קרבנות אלו יסייעו לנו להבין את כל מהלך הקרבת הקרבנות, והלא תורתנו הק' בפתחת פרשיות הקרבנות מתחילה בקרבן החטאת, יתכן כי כוונת התורה היא להורות על כוונה זו כמבואר.

פנימיות הקרבת הקרבנות

האמת, שמצוות הקרבת הקרבן עצמה טעונה ביאור; מחלל יהודי שבת בשוגג רח"ל, נטרתה היולדת מטומאתה, לוקחים בהמה חיה שלא חטאה ולא פשעה, שוחטים אותה וזורקים דמה ומקריבים אימוריה על גבי המזבח, כהנים אוכלים ובעלים מתכפרים, מה עומק רצון השי"ת בכך?! הלא לכאורה מה חטאה הבהמה? מדוע עליה למות בשביל עוונות האדם? זה לשון רבינו השל"ה הק' במסכת תענית (תורה אור ק"פ):

מעשה הקרבן העקר הוא עבודת עצמו. רצוני לומר, התעוררות שמתעורר בעצמו להיות עבד נאמן להשי"ת, ומנה ובה היא העבודת. וזה לשון הרב הרקנאטי בפרשת גח 'ודע, כי הקרבן מקרב רצון השפל ומיחדו ומקרב רצון העליון כדי ליחדו ברצון השפל, והמקריב קושר נפשו בנפש קרבנו, ומעלה עליו הכתוב כאלו הקריב נפשו עכ"ל.

זהו 'נפש כי תקריב קרבן מנחה לה', לדעת כי בהקרבת הקרבן מתעלה רצון השפל ומתקרב ברצון העליון ורצון העליון בשפל. לפיכך השפל צריך להקריב לו רצונו על ידי הקרבן וקושר נפשו בנפש קרבנו, הו"ד 'נפש כי תקריב, ודרשו רז"ל במנחות מעלה עליו הכתוב כאלו הקריב נפשו, כי בהקרבת הכהן הקרבן מרביק נפשו העליונה במנחה העליון בתחלה... ובהקרבת נפשו למעלה רצון השפל מתקרב ברצון העליון...

מלמדנו השל"ה הק' פנימיותה ומהותה של קרבן, גוף האדם וגוף הבהמה - אותה גוף, וההבדל בין האדם לבהמה היא בהארת השי"ת על האברים על ידי הנשמה, לכל בעלי החיים - בפרט לבהמות הטהורות יש נפש רוחנית המחיה אותם כי לולא נקודה אלוקית אין חיות לשום דבר בעולם, אך לא זוכה הבהמה על ידי עבודתה לגלות נקודת אלוקות זו, למרות שהבהמות עושות רצון קונם באמת, כי אינם גוזלים או רוצחים וכדו', אך לא בהם בחר השי"ת שעל ידי מצוותם תשרה השכינה בתחתונים.

שהורגים יותר מפעם בשבעים שנה הרי זו קטלנית, הגם שהסוגיא עוסקת שם בחיוב לימוד זכות על הנידון למוות, אך מכל מקום ברור הדבר כי באם יקרה רח"ל ובמשך שבעים שנה יהיה יותר מיהודי אחד שלא יצליחו שיך ללמד עליו שום זכות ליפטר מן הדין, הרי שעדיין לא יינצלו סנהדרין מלהתכנות כ'קטלנית'.

דברים אלו טעונים ביאור לכאורה, מה אשמים חכמי הסנהדרין בכך שבכל כלל ישראל יש יותר מאחד שממרה פי ה' ולא זו בלבד; דרך העולם שבשבעים שנה מתחלפים רוב ככל חברי הסנהדרין ורק אם נתמנה חכם לסנהדרין בגיל עשרים או שלושים לחייו - דבר נדיר לכשעצמו כמבואר בחז"ל, ומאריך ימים עד לשנת המאה לחייו זוכה הוא לשמש שבעים שנה, אך רוב חברי סנהדרין אינם זוכים לשמש מספר כה רב של שנים, אם כן אפוא מדוע מוגדרת כל הסנהדרין כ'קטלנית'?

על כרחך שהפגם של הסנהדרין הוא בשורש, אתם - צדיקי וחכמי הדור, מדוע לא הארתם את אור השי"ת על כל נפשות ישראל? כיצד יתכן שיהיה יותר מיהודי אחד שיגיע לדיוטא תחתונה כזו?! קטלנית פירושה היא שאינם מחיים מספיק את מציאות השי"ת בכל איש ישראל, הצדיק השלם העובד את השי"ת בזכות עבודתו מתעלים רבבות נשמות וזוכים לדבקות, חכמי הסנהדרין צדיקי הדור שבדורם או סמוך לדורם נופלים יהודים לדיוטא תחתונה הרי התביעה היא עליהם!

חטא בשוגג

עצם מציאות חטא מסתירה אורו יתברך מהתחוננים, אם נעשה חילול שבת בכל מקום בעולם - הרי שאוויר העולם מתגשם, הבריאה כולה יורדת מדריגה נוספת, ירדת הדורות מתהווה מחטאי בני אדם שמוזממים את אוויר העולם, הדרך האחת להתמודד עם עכירות החומר היא בהוספת תורה ומצוות, בהגברת גדרים וסייגים לעצמו, ועל ידי כך יטהר את אוויר העולם השייך לשורש נשמתו.

כשאדם נכשל בעבירה בשוגג, למרות שוודאי לא התכוון להמרות את פי ה', אך אות היא שנשמתו איננה מטוהרת, בבחינת מגלגלין זכות על ידי זכאי וחובה על ידי חייב, על כן, אם גלגל השי"ת שייעשה על ידי בן אדם זה היפך רצונו, במידה מסוימת הרי שבעומק יתכן שפגמו חמור יותר ממי שעשה במזיד, כי העובר במזיד כבר נתבאר שהגיע הוא לדיוטא תחתונה וליבו סתום ואטום מהרגשות רוחניות, אבל העובר בשוגג השי"ת בעצמו סיבב החטא לידו, ואין אדם נוקף אצבעו למטה עד שמכריזין עליו מלמעלה.

נסביר; כשהולך אדם אחר שרירות ליבו בידיעה שממרה כעת את פי ה' רח"ל, הרי כביכול מסלק מעצמו בידיעה את השראת שכינתו, ובכך נופל הוא לעומק הקליפות ח"ו ואך טבעי הוא שלא יצליח לעמוד בנסיון לאחר שסילק מעצמו את אור ה', אך בעבירה בשוגג הרי איננו חפץ בעבירה זו בעצם, רצונו נשאר בשלימות לדבקה בהשי"ת ואפילו הכי נכשל הוא, על כן תיקונו צריך להיות ממקום עמוק יותר, ממקום של התחלה חדשה והכרה עמוקה במציאות השי"ת בכל העולמות והמצבים.

לסיכום הדברים: מבאר השל"ה הק' את עומק מעלת מקריב הקרבן, בכדי להבין את דבריו הקדמנו כי החוטא במזיד מסלק מאור ה' השורה בתחתונים ובקיום מצוות מיתת בית דין נעשה נחת רוח למעלה מעצם מסירות נפשו למצות השי"ת. ובחטא בשוגג הרי שעל האדם לחזור בתשובה מעומק ליבו מכיוון שהחטא גולגל על ידי הבורא בעצמו כביכול, למרות שהאדם לא חפץ בכך, וכביכול בעל כרחו גורמים מעשיו להסתרת אורו ית', עפ"י זה יבואר דברי השל"ה הק' במאמר הבא.

שובו בני שובבים

שיחת הכנה לימי השובבים מכ"ק מרן אדמו"ר שליט"א לחבורת הבחורים - ישיב"ק, ליל שישי ויחי תשס"ח

נשמה לתיקונה, וכאשר סיבבו משמים שיבוא הבן לתקנה קילקל הכל ברגע אחד.

כח זה קיים בכל נשמה של יהודי, שבכל מקום שהולך ומקיים רצונו יתברך מקבץ חלקי הקדושה שנמצאים שם. ולתכלית זו ירדו ישראל למצרים, כדי להעלות את חלקי הקדושה שנפלו לשם. יציאת מצרים אינה דבר שאירע רק פעם אחת אלא הוא דבר תמידי, כנאמר בתפלה 'ויצא את עמו ישראל מתוכם לחיות עולם', שבכח יציאת מצרים יכול יהודי תמיד להעלות חלקי הקדושה שנפלו במקומות זרים, בפרט כאשר קוראים פרשיות שעבוד מצרים ויציאת מצרים, שהקריאה מעוררת הזמן ומתחדש בכל יהודי ענין יציאת מצרים.

עבודת הימים להשיב חלקי נפשו לקדושה

הנוגע לנו בעבודה למעשה - ידוע מה דאיתא מהבעש"ט הק' (ע"י ערבי נחל פר' ושלח) עה"פ (שה"ש ה, 1) 'נפשי יצאה בדברו', שהכח לדבר הוא מחיותו יתברך שנמצא בקרבו, וזהו נפשי יצאה בדברו שחלק מנפשו יוצאת בדיבורו. כן הוא בדיבור וכן בעינים באזנים ובכל האברים, שבכל אבר יש חיות ה' ותכליתו שישתמש בחיות זו כרצונו יתברך, כנאמר ב'נשמת' 'על כן אברים שפלטת בנו ורוח ונשמה וכו' הן הם יודו ויברכו', ועל ידי שמשתמש בחיות זו כרצונו יתברך משיב אותה לשרשה.

כי כל יהודי מורכב מרבות חלקי נשמה, וכאשר עושה באבריו רצונו יתברך ומשיב את חלק ה' שבו למקומו למעלה הרי הוא כביכול כמניח כתר בראש המלך. ובאם עושה ח"ו פעולה שלא כרצונו יתברך באזניו בעיניו במחשבה ובדיבור, נוטל בזה חלק ה' ומשליכו במצרים - במיצר, וכלשון הנורא שכותב בספר התניא שהוא כנוטל ראש המלך ומשליכו באשפה ח"ו.

השבועות והשבתות שקוראים בהם פרשיות יציאת מצרים מסוגלים מאד שנשמת היהודי שהיא כאבן השואבת, תשאב את חלקי הקדושה שנפלו מחמתו במקומות שאינם טובים ותעלה אותם לקדושה. ועבודת ימים אלו על רגל אחת כי שורש כל מעשה שעושה האדם הוא הרצון, ותכלית הרצון שישתמש בו היהודי - 'לעשות רצונך אלקי חפצתי', ובאם נטל הרצון והשתמש בו שלא כרצונו יתברך והכניס על ידי זה כחו יתברך שברצון לאשפה ל"ע, מוסר בימים אלו את רצונו להשם יתברך ועל ידי זה כל הרצונות שנכנסו על ידו במקומות שפלים שבים למקומם בקדושה.

מסירת הרצון בתענית

מטעם זה כתבו המקובלים והובא במג"א (סי' תרפה - הקדמה) שנהגו להתענות בימים אלו, כי בתענית האדם משבר את רצון הגוף לאכול ומוסרו להשם יתברך. אמנם אצל חסידים ידעו שיש להיזהר שהתענית אכן תהא מתוך כונה אמיתית לשוב אל ה', ולבטל לו רצונות החומר מכאן ולהבא. כפי שהרה"ק מקאצק אמר פעם שראה בן עדן הרבה קישקעס [- בני מעיים] תלויים ושאל מהו זה, אמרו לו שהרשעים שנמצאים בגיהנם רצו לשוב בתשובה והחליטו לצום אבל לא שינו דרכם עם התענית, לכן הם נשארו בגיהנם והקישקעס צצמו נמצאים בגן עדן...

לימוד ביגיעה וברציפות נחשב בתענית

אמנם ודאי עניני התענית שנהגו בהרבה מקומות בימי השובבים אינם שייכים לבחורים שתפקידם לשבת וללמוד, אלא שכל ענין התענית שאחר מספר שעות שמתענה מרגיש רעב ורוצה לאכול ומקריב את הרצון להשם יתברך ואינו אוכל, ממילא כאשר לומדים ביגיעה ובשירת הרצון הוא ממש כענין התענית. כדאיתא מהרה"ק הר"א מליזנסק (ע"י

עומדים עתה בליל שישי - ערב ש"ק פר' ויחי. בעבודת ישראל (להנחה) איתא שימי השובבים מתחילים כבר מחנוכה. בחנוכה קוראים פרשת מקץ שמדבר מתחלת ירידת השבטים למצרים, אח"כ פר' ויגש ופר' ויחי שבהם כבר יורד יעקב עם כל בני ביתו למצרים, ושבט פר' ויחי הוא כבר שורש ימי השובבים, כי שבת היא תחלה למקראי קודש וכל השפע בגשמיות וברוחניות שרשו משבת, כדאיתא בזה"ק (בשלה פ"ח) כל ברכאן דלעילא ותתא ביזמא שביעאה תליין.

ידוע מה דאיתא בארז"ל שבשבועות שקורין פרשיות שובבים הוא זמן מסוגל מאד לתשובה, ובתולדות אהרן (פר' שמות) מפליג מאד במעלת ימים אלו שהם כעשרת ימי תשובה. אמנם יש להבין מה המיוחד דוקא בשבועות אלו, וכי מפני שהר"ת של פרשיות אלו הם שובבים כלשון הכתוב (ירמיהו ג, כב) 'שובו בני שובבים', נעשו ימים אלו ימי תשובה.

מהות ימי השובבים נמצאת בפרשיות אלו

זכורני שהייתי פעם בחנוכה ואמר שם הבדחן שעלה בדעתו חידוש מדוע נקראים ימים אלו 'שובבים' כי הם ר"ת שמות וארא וכו' ושאל את הציבור אם מסכימים לחידושו... כאשר שמעתי את דבריו הניתי מאד, כדאיתא מהבעש"ט הק' שאם שומע אדם דבר סימן הוא שאלו ללמדו דבר מה, והכונה הנכונה בדבריו שאם הנך חפץ להבין מהות ימי השובבים עליך לעיין היטב בפרשיות שמות וארא וכו' העוסקות בענין גלות וגאולת מצרים וקבלת התורה, כי בעינינו אלו טמונה מהות תשובת ימים אלו.

איתא בארז"ל (פרי"ח שער חג המצות פ"א) שכאשר דור המבול ודור הפלגה פגמו במעשיהם והתנהגו שלא כרצון ה', נפלו נפשותיהם וכחותיהם הרוחניים למקומות שפלים הרחוקים מהקדושה, וכיון שמצרים היה מקום שפל מאד ברוחניות נתגלגלו כל ניצוצות הקדושה לשם והיו צריכים להוציאם, ולתכלית זו ירדו ישראל למצרים.

אף שנראה שיעקב ירד למצרים מכיון שיוסף היה שם וכו', האמת שהכל נסתבב בהשגחה פרטית כפי שכבר נאמר לאברהם אבינו בברית בין הבתרים 'ידוע תדע כי גר יהיה זרעך בארץ לא להם' וגו' (טו, יג), הרבה לפני שנולדו יוסף והשבטים. כדאיתא במדרש (ב"ר פה, א) 'כי אנכי ידעתי את המחשבות' (ירמיהו כט, יא), השבטים עסוקים בשקם ותעניתם ראובן עסק בשקו ותעניתו יהודה עסק לישא אשה ואני בורא אורו של משיח, כלומר האדם חושב שעושה פעולה דבר מה מסיבה פלונית ולמעשה הקב"ה מגלגל הכל כרצונו. כך הקב"ה סיבב הכל כדי שירדו ישראל למצרים ויוציאו משם חלקי הקדושה שנפלו בטומאה.

כל נשמה היא כאבן השואבת

כיצד מגביהים חלקי הקדושה?! - כל יהודי יש בקרבו נשמה קדושה שמעצם טבעה שואבת חלקי קדושה, כפי שמגנט - המכונה בלשון הספיק"ק אבן השואבת מושך אליו ברזל מטבעו, כך הנשמה שבאה ממחצב הנשמות תחת כסא הכבוד ומציאותה רוחנית, שואבת אליה חלקי הקדושה ממקום שנמצאים שם, על ידי שמקיים האדם רצונו יתברך ודבק בקדושה.

כמסופר על מרן הבעש"ט שפעם אחת נאנח מאד, וסיפר שהיה יהודי שאחר פטירתו התגלגלה נפשו במעין שהיה ביער שלא במקום ישוב, ועל ידי שהיה בא בנו ומברך על מי המעיין ושוחה מהם היתה נתקנת נפשו ושב למקומה. כעת סיבבו משמים שנסע אותו בן בעגלה ותעה העגלון בדרכו, ולא היה להם מים לשתות עד שבאו לאותו מעין. אלא שבהגיעם למעין מגודל צמאונם שתה הבן ממימיו בלא ברכה. על זה נאנח הבעש"ט שכבר זמן כ"כ ארוך ציפתה אותה

ויחי יעקב - הכנה לימי השובבים

ויחי יעקב בארץ מצרים וגו' (מח, כח).

יעקב מורה על בחינת שבת, יעקב אותיות י' עקב, י' מורה על בחינת חכמה ועקב הוא מקום הנמוך באדם, כי ענין השבת להמשיך אור החכמה אף במקומות הנמוכים ולחיות באופן רוחני אף בעסקי העולם הגשמיים. שבת זו שקודם ימי השובבים היא הכנה לימים אלו, לכך קורין בה 'ויחי יעקב בארץ מצרים' להמשיך חיותו יתברך בכל המיצרים על ידי קדושת השבת.

כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

נתיב מצוותיך נתיב אמונה שביל ה) שלימוד שני דפי גמרא עם רא"ש נחשב כתענית, וצדיקים אחרים הפליגו במעלת לימוד שעות רצופות בפרט בימי השובבים. כי בלימוד מחצית השעה עדיין לא נדרש כ"כ למסור את רצון הגוף להשם יתברך, אבל בלימוד שעה וחצי שעתיים שלש וארבע ומי מדבר על חמש שעות, הוא שובר את רצון הגוף ומוסרו להשם יתברך. אלא שלפעמים לומדים שעות רצופות וכאשר רוצים לדבר באמצע כותבים על דף כדי לא להפסיק הרציפות, עד שבמשך הסדר ממלאים דף שלם בפנינים יקרים... יש לדעת שאף שדבר חשוב הוא שלא מפסיקים בדיבור באמצע הלימוד אבל לימוד כזה אינו מסירת הרצון להשם יתברך, הוא נהנה שגם למד שעות רצופות וגם אמר מה שרוצה על ידי חתיבה.

מסירות הרצון פירושו שמתיישב ללמוד מתוך ביטול - איני רוצה עתה מאומה ולא מעניין אותי מאומה, רק דבר אחד - לדבק נשמתו בנותן התורה על ידי הלימוד, בטל רצונך מפני רצונו.

לימוד באופן זה הוא תשובה אמיתית, שעל ידי הלימוד ביגיעה בקדושה וברצון טוב שואב כל הרצונות שלא היו מיוחדים להשם יתברך ומעלה אותם לקדושה.

כשמעלה הרצונות מתרוממת כל מציאותו

כאשר מקבץ ומעלה את הרצונות, כל מציאותו מתעלית. כפי שיש אדם שרואים עליו שהוא רוחני - חכמת אדם תאיר פניו, ויש שמי שקצת מבין ומביט על פניו רואה שאינו רוחני, והכיצד יתכן שאדם שומר שבת ומקיים מצוות ואינו רוחני, אלא שכאשר מוסר האדם רצונותיו לענינים שאינם רצונו יתברך נעשה על ידי זה פחות ופחות רוחני ל"ע. ממילא כאשר מתייגע לקבץ את כל הרצונות שהיו בכל מיני מקומות ולהשיב אותם לקדושה, מתרוממת מציאותו להיות מציאות רוחנית. ימים אלו הם מתנה טובה שנותן לנו הקב"ה, בהם יכולים להשיב את כל הרצונות להשם יתברך.

בישיבה ודאי עושים כל מיני מבצעים בימים אלו, אבל אצלנו העיקר מה שעושה כל בחור בעצמו כאשר מתבונן ומבין מה הם ימים אלו. יש לנצל את הימים ללימוד שעות רצופות כל אחד לפי ערכו, אין טעם לנסות לתפוס הרבה יחד אלא כל אחד לפי מה שמשער שהוא ביכולתו. שקודם כל יהיו הסדרים הרגילים ברציפות ומי שיכול יוסיף לסדר עוד רבע שעה - חצי שעה של לימוד ללא הפסק.

זהו מסירת הרצון להשם יתברך כאשר רוצים לדבר באמצע הלימוד ולא מדברים. בזמן המקדש זכו לכפרה על ידי הקרבנות אבל בזמן הזה אין לנו קרבנות והקרבת הוא בשבירת הרצון, כלשון הפיוט 'קרבתך אקריב לו נפשי היחידה', הנפש - הרצון הוא עיקר האדם ואת זה מקריבים לריח ניחוח לה'.

נרצת יידינו הרב מנחם דוד ניילינגר הי"ו
לרגל שמחת הולדתו בתו למול טוב
יזכה לגדלה לתורה ולחופה ולמעשים טובים